

Використання сучасних інформаційних технологій в мережевих ЗМІ

У статті розглядаються та аналізуються інформаційні, інтернет-технології, які використовуються у сучасних мережевих ЗМІ, можливості швидкого продукування та розповсюдження журналістських матеріалів. Також розглядаються допоміжні сервіси для обробки та публікації новинного контенту, аналізуються переваги продукування мультимедійних публікацій.

Ключові слова: інформаційні технології, ІКТ, ЗМІ, гіпермедіа, мережеві ЗМІ, журналістика, мультимедіа, медіадизайн, видавнича справа.

Виникнення у середині ХХ ст., подальший стрімкий розвиток та широке поширення новітніх інформаційних технологій спричинило якісні зміни в журналістиці. У сучасному інформаційному просторі важливе місце, окрім традиційних (газетна, радіо-, тележурналістика), посідає також інтернет-журналістика, особливостями якої є динамічність, оперативність, постійна взаємодія з читачами та можливість безпосереднього діалогу з ними в режимі реального часу.

Мережеві ЗМІ визначаємо як регулярно оновлюваний ресурс в мережі Інтернет, що розповсюджує соціально значиму інформацію. Перевагами мережевих ЗМІ є оперативність та інтерактивність, що полягає у можливості самостійно вибудовувати маршрут при читанні матеріалів видання, використовуючи технологію гіперпосилань або вбудовані пошукові системи.

Можливості мережевих ЗМІ розширюються завдяки використанню сучасних інформаційних технологій, інформаційно-комунікаційних технологій (*Information and Communication Technologies, ICT*) — сукупності методів, виробничих процесів і програмно-технічних засобів, інтегрованих з метою збирання, обробки, зберігання, розповсюдження, відображення і використання інформації в інтересах її користувачів.

Аналіз останніх досліджень. Різні аспекти функціонування мережевих ЗМІ досліджували В. Іванов, Л. Городенко, В. Шкляр, Б. Потятиник [1], С. Квіт, Т. Петрова, О. Гриценко.

Теоретичні аспекти функціонування Інтернет-ЗМІ досліджували М. Лукіна, І. Фомічева, у статтях Я. Засурського розглядається розвиток комунікаційних технологій у контексті інформаційного суспільства. Функції мережевих ЗМІ досліджувалися в роботах І. Фомічової, С. Машкової [2], Л. Федорчук. Питанню типології мережевих ЗМІ присвятили наукові розвідки О. Коцарев, О. Колісник. І. Некрасова зосереджує основну увагу саме на розгляді функцій ЗМІ та їх трансформації, що пов'язані з активним розвитком інтернет-технологій.

Інформаційні технології в Інтернет-журналістиці розглядали у своїх роботах В. Кіхтан [3], В. Герасевич [4], Л. Вебер [5], Е. Скотт [6], Т. Чілачава [7].

Результати і обговорення. Сучасні інформаційні інтернет-технології забезпечують актуальність, вибірковість, інтерактивність, мультимедійність мережевих ЗМІ, можливість швидкого продукування та розповсюдження продуктів журналістської діяльності: інформація може постійно оновлюватися як довільно (визначається готовністю матеріалів), так і з потрібною періодичністю (щоденно, щогодини тощо) або перманентно (за надходженням матеріалу); інформація може подаватися в необмеженій кількості з можливістю створення та перегляду архівів; інтерактивність інформації полягає у можливості користувачів (читачів) активно вибирати потрібне за допомогою електронної пошти, дослідження банків даних та архівів, участі в опитуваннях, формуванні рейтингів тощо, а також у формі телеконференцій, чатів, розсилок новин та гостьових книг; мультимедійність інформації охоплює різні форми передачі інформації (текст, фото, звук, відеосюжети, анімація) [3, 28–32].

Підвищенню ефективності мережевих ЗМІ сприяють різні техніки. *Техніка «гіпермедіа»* або техніка посилань полягає у використанні різноманітних елементів у текстах і графіці, що одночасно є посиланнями, які ведуть до іншої, поки не видимої текстової та графічної інформації. *Техніка індивідуальних новинних презентацій Daily me* надає можливість отримувати лише потрібну конкретному користувачу інформацію шляхом підписки на певні категорії та рубрики. Мережеві ЗМІ активно використовують *техніку гіпертекстовості*, що реалізує як нелінійний зв'язок у межах одного носія інформації (текстових документів), так і в нелінійному мережевому об'єднанні різні типи інформаційних носіїв (наприклад, текст і відео) [3, 32]. Гіпертекст надає можливість пов'язувати матеріали шляхом посилань за певною темою, що дозволяє читачу прослідкувати всю історію тієї чи іншої події, розширити подану у статті інформацію, переглянути архівні дані тощо.

З розвитком наповнення веб-простору новинною інформацією виникла потреба інтеграції динамічного новинного контенту з більшої кількості сайтів. Цю потребу задовольняють спеціалізовані інформаційні

служби — *системи синдикації новин*, що займаються збором і обробкою новин з інтернет-видань з метою їх подальшого розповсюдження (Google News, NewsIsFree, Яндекс.Новини тощо). Прикладом *технології моніторингу новин* є система InfoStream®, за допомогою якої охоплюються новини з понад 5 тис. вітчизняних і зарубіжних веб-сайтів, виконується їх обробка і узагальнення: система InfoStream призначена для знаходження в мережі Інтернет новинної інформації за заданими користувачем темами, оперативної доставки результатів пошуку, надання користувачу одночасного доступу у режимі пошуку до інформації з багатьох веб-сайтів, її смислової обробки і, як наслідок, мінімізації зусиль користувача на відсіювання повторюваного контенту.

Однією із технологій передачі інформації у мережі є *формат Really Simple Syndication (RSS 2.x)*, призначений для опису новин, анонсів статей, змін у блогах тощо. RSS активно використовується для трансляції контенту на багатьох новинних сайтах, таких, як: BBC, CNET, CNN, Disney, Forbes, Wired, Red Herring, Slashdot, ZDNet тощо. Ця технологія надає можливість користувачам оперативно дізнаватися про нову інформацію на усіх потрібних сайтах, порталах без їх систематичного відвідування. Інформація з різних джерел, представлена у форматі RSS, може бути зібрана, оброблена і надана користувачу у зручному для нього вигляді спеціальними програмами-агрегаторами. Для її використання потрібен спеціальний сервіс — RSS-рідер (RSS.I.UA, Google Reader тощо).

Не дивлячись на популярність технології RSS, найбільші інформаційні служби вважають електронну пошту одним із найнадійніших каналів розповсюдження свого контенту. До сьогодні всі провідні інформаційні агентства світу використовують технологію списків розсилки, що підтримується спеціалізованими пакетами програм. Користувач, підписуючись на таку розсилку (платну або безкоштовну), точно знає, електронні листи з якою тематикою він буде отримувати [8, 135].

Особливих переваг для журналістики надає продукування так званих *мультимедійних публікацій* (Multi-Media Publishing). Набувають розвитку і так звані комплексні мультимедійні видання, що можуть об'єднувати продукти різних сфер журналістики (наприклад, телевізійний і газетний контент з можливістю перегляду інформації як за допомогою комп'ютера з виходом у мережу Інтернет, так і читання газет з екранів телевізорів — <http://www8.org/w8-papers/1b-multimedia/integrated/integrated.html>) та різні видання на одній сторінці (<http://issuu.com>, <http://www.multimediapublishing.co.nz/>), причому такі видання можуть виглядати як реальні (друковані) з можливістю гортати сторін-

ки, виділяти окремі елементи. Таких можливостей можуть надавати такі технології, як: Flipping Book, MartView тощо.

Дедалі популярнішим серед інтернет-видань стає *відеоконтент*, що може бути ілюстративним додатком або ж самодостатнім матеріалом висвітлення подій та явищ. Серед сервісів, що дозволяють завантажувати і розміщувати відео в Інтернет (Vimeo, Яндекс.Відео, blip.tv тощо), абсолютним лідером є YouTube. Ця технологія серед усіх інших надає також можливість завантажувати відео з мобільних телефонів. YouTube містить також канал YouTube Reporter's Center, створений для журналістів, які активно використовують у своїй роботі сучасні технології, задля покращення їх навичок та містить у собі навчальні відео, поради і рекомендації кращих журналістів та інформаційних агентств.

Мобільність сучасних журналістів призвела до необхідності не тільки максимально оперативно висвітлювати події в ЗМІ та соціальних мережах, а й транслювати те, що відбувається за допомогою відео в прямому ефірі. Сьогодні в мережі Інтернет існує безліч *сервісів для онлайн-трансляції* (TwitCam, Justin.TV, LiveStream тощо). Найбільш функціональним і при тому безкоштовним вважається Ustream.TV. Окрім базової можливості транслювати відео онлайн, сервіс пропонує інтеграцію з соціальними мережами, сам є соціальною мережею на кшталт YouTube, а також має вбудований інструмент статистики переглядів.

Для вирішення проблеми мобільності журналістської діяльності використовують *веб-сервіси спільної роботи*, які дозволяють співпрацювати над проектами та документами через Інтернет. Одним із них є Google Docs — офісний пакет програм на кшталт Microsoft Office, Apple iWork, що доступний онлайн і не потребує встановлення додаткового програмного забезпечення. За допомогою цього сервісу можна створювати, редагувати та експортувати текстові документи, таблиці, презентації, веб-форми та малюнки, а також імпортувати з власного комп'ютера текстові документи, таблиці, зображення, презентації і навіть відео (з обмеженням на розмір до 1 ГБ та підтримкою форматів *.WebM, *.MPEG4, *.3GPP, *.MOV, *.AVI, *.MPEGPS, *.WMV, *.FLV).

Активно використовуватися в мережових ЗМІ може і *система керування вмістом (контентом)* (англ. Content management system, CMS) — інформаційна система або автоматизований програмний продукт, який використовується для забезпечення і організації спільного процесу створення, редагування і управління контентом (тобто вмістом). Головною метою такої системи є можливість збирати в єдине ціле і об'єднувати всі різнотипні джерела знань та інформації, доступні як всередині організації, так і

за її межами, а також можливість забезпечення взаємодії співробітників, робочих груп та проектів зі створеними ними базами знань, інформацією та даними так, щоб їх легко можна було знайти, витягнути і повторно використовувати звичним для користувача способом. Така система часто використовується для зберігання, управління, перегляду та публікації документації.

Говорячи про інформаційні інтернет-технології не можна не згадати про те, що сучасні мережеві ЗМІ у своїй діяльності все частіше використовують *медіавіруси* — технології розповсюдження інформації, що змінює сприймання людьми локальних і глобальних подій. Завдяки своїм можливостям, Інтернет можна вважати однією із найсприятливіших сфер творення та розповсюдження медіавірусів.

Ще однією технологією, що може використовуватись мережевими ЗМІ, є подкастинг (*англ.* podcasting, від iPod та *англ.* Broadcasting — повсюдне мовлення) — процес створення та розповсюдження звукових та відеофайлів (подкастів) у стилі радіо- і телепередач в Інтернеті (мовлення в Інтернеті). Як правило, подкасти мають певну тематику, періодичність видання та можуть створюватися як аматорами, так і професіоналами, в тому числі журналістами.

Однією з технологій взаємодії з читачами є *система коментарів* (DisqusComment, Intense Debate), що надають можливість не лише коментувати, а й підписуватись на нові коментарі та відслідковувати відповіді за допомогою деревоподібної побудови коментарів або email-розсилок.

Висновки. Сучасні інтернет-технології надають широкі можливості для розвитку мережевих ЗМІ. В Інтернеті представлені технології, що можуть бути корисними на всіх етапах журналістської діяльності, — від пошуку до розповсюдження інформації. Рациональне використання мережевими ЗМІ інформаційних технологій позначається на їхній ефективності, інтенсифікується зворотний зв'язок з читаче-

кою аудиторією, що впливає на процес вивчення, відображення та формування суспільної думки, надає можливості для дослідження споживачьких інтересів і оптимізації контенту відповідно до потреб аудиторії ресурсу.

Часто інформаційні інтернет-технології пов'язані між собою, залежать одна від одної, спрощують або взаємовиключають одна одну.

Стрімкий динамічний розвиток інформаційних інтернет-технологій унеможлиблює їх вичерпний огляд (у зв'язку з постійним оновленням, доповненням, трансформацією, появою нових).

1. *Потятиник Б.* Інтернет-журналістика: межі професії [Електронний ресурс]. — URL: <http://www.mediakrytyka.info/za-scho-krytykuyut-media/internet-zhurnalistyka-mezhi-profesiyi.html>.

2. *Машкова С. Г.* Інтернет-журналістика : учеб. пособ. / С. Г. Машкова. — Тамбов : Изд-во Тамб. гос. техн. ун-та, 2006. — 80 с.

3. *Кизтан В. В.* Информационные технологии в журналистике. — Ростов н/Д : Феникс, 2004. — 160 с. (Сер.: Высшее образование).

4. *Герасевич В. А.* Блоги и RSS: интернет-технологии нового поколения / В. А. Герасевич. — С.Пб. : БХВ-Петербург, 2006. — 240 с.

5. *Вебер Л.* Эффективный маркетинг в Интернете: социальные сети, блоги, Twitter и другие инструменты продвижения в Сети / Л. Вебер ; [пер. с англ. Елены Лалаян]. — М. : Манн, Иванов и Фербер, 2010. — 311 с.

6. *Скотт Э.* Компьютерные технологии в журналистике. — М. : Вагриус, 1999.

7. *Чілачава Т. Р.* Сучасні інформаційні технології як чинник оптимізації журналістсько-редакційної діяльності : автореф. дис. ... канд. філол. наук: 10.01.08 / Т. Р. Чілачава ; Київ. нац. ун-т ім. Тараса Шевченка. — К., 2004.

8. *Ландэ Д. В.* Поиск знаний в INTERNET. Профессиональная работа. — М. ; С.Пб. ; К. : ИД «Диалектика-Вильямс». — 272 с.

Подано до редакції 13. 11. 2013 р.

Sytnyk Oleksiy. The use of modern information technologies in online media.

In the article it is analyzed the Internet technologies used in the today's online media, the opportunities for rapid creation and distribution of journalistic materials. The author discovers also the additional services for processing and posting of news content. It is analyzed the advantages of producing multimedia materials.

Keywords: IT, ICT, mass media, hypermedia, networked mass media, journalism, multimedia, media design, publishing.

Ситник А. В. Использование современных информационных технологий в сетевых СМИ.

В статье рассматриваются и анализируются информационные интернет-технологии, которые используются в современных сетевых СМИ, возможности быстрого продуцирования и распространения журналистских материалов. Также рассматриваются вспомогательные сервисы для обработки и публикации новостного контента, анализируются преимущества продуцирования мультимедийных публикаций.

Ключевые слова: информационные технологии, ИКТ, СМИ, гипермедиа, сетевые СМИ, журналистика, мультимедиа, медиадизайн, издательское дело.